

Regionstyrelsens yttrande över granskning av årsredovisning 2025

Revisorerna rekommenderar regionstyrelsen att arbeta med förbättringar inom fyra områden. Regionstyrelsen delar revisorernas iakttagelser och uppfattning och lämnar följande kommentarer till rekommendationerna.

- Säkerställ att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som möter behovet av omställning. Det finns risk att den förbättrade ekonomin inte är tillräcklig för att nå regionens finansiella mål.

Regionstyrelsen delar revisionens syn avseende regionens ekonomiska situation och behovet av åtgärder för att förbättra ekonomin. Det har under de senaste tio åren varit en underliggande ekonomisk problematik för regionen att nå budget. Ekonomiska resultat har under ett antal år räddats genom realiserade vinster från kapitalförvaltning och pandemimedel. De senaste tre åren har dock regionen haft negativa balanskravsresultat, vilket innebär att regionen har balanskravsresultat som ska återställas de närmaste tre åren. Det som också påverkar regionens ekonomiska situation är den höga investeringsnivån.

Kommande års höga investeringsnivåer kommer att ses över, men verksamheten uttrycker fortfarande stora investeringsbehov, vilket också behöver beaktas. Huvuddelen av underskotten kan oftast härledas till hälso och sjukvårdsnämnden, men även regionala utvecklingsnämnden prognostiserar ett underskott för 2026, vilket till stor del kan härledas till kollektivtrafiken.

Den största ekonomiska åtgärden för 2026 är en skattehöjning på 50 öre. Den åtgärden förbättrar skatteintäkterna med cirka 400 miljoner kronor. Större delen av skattehöjningen förstärkte hälso och sjukvårdsnämndens budget för 2026. Därtill fanns det behov av besparingsåtgärder motsvarande 100 miljoner kronor i budgeten. Produktiviteten och effektiviteten inom hälso och sjukvården har påverkats negativt av problem i Cosmic. Det har genomförts och pågår åtgärder för att förbättra resultatet men nettoeffekten är negativ, tillkommande kostnader ökar i större omfattning än vad kostnadsbesparingarna resulterar i. Därför har hälso och sjukvårdsnämnden givit hälso och sjukvårdsdirektören i uppdrag att inkomma med ytterligare förbättringsåtgärder motsvarande 200 miljoner kronor, vilket ska inarbetas i kommande regionplan för 2027 och/eller som givet uppdrag. Det kommer att vara viktigt för regionen att fortsätta fokusera på en förbättrad produktivitet och effektivitet. En förutsättning för det arbetet är att också få till stånd en faktabaserad styrning, där produktions- och kapacitetsstyrning (PKS) är en viktig del.

Inom regionstyrelsens verksamhet har IT/MT kostnaden kraftigt ökat under senaste åren, stor del av del ökningen kan härledas till införande av Cosmic. Regionstyrelsen har givit uppdrag i nämndplanen att minska kostnadsutvecklingen och löpande följer upp progressen, enligt prognos kommer minskningen 2026 att uppnås.

2026-08-12

- Utveckla uppföljningen av fullmäktiges uppdrag och beslutade åtgärder för ekonomi i balans. Det behöver finnas en tillförlitlig redovisning som beskriver om uppdragen och åtgärderna är genomförda, om målsättningar blivit uppfyllda och en bedömning av uppdragens och åtgärdernas effekter.

Regionstyrelsen delar till viss del revisionens synpunkter om att uppföljningen är övergripande och bygger på sammanfattningar från nämndernas årsrapporter. I sammanställningen har regionstyrelsen haft för avsikt att behålla transparensen genom att bibehålla innehåll kopplat till respektive nämnds redovisning. Regionstyrelsen tar med sig synpunkterna till nästa årsredovisning för att identifiera på vilket sätt redovisningen ska sammanställas för att det ska bli möjligt att värdera om uppdragen genomförts i tillräcklig omfattning.

- Besluta om en plan för hur återställandet av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

Regionfullmäktige beslutade om en åtgärdsplan för återställande av det negativa balanskravsresultatet i november 2025 där prognosen för 2025 var inräknad. Prognosen var sämre än vad det slutgiltiga resultatet blev för 2025. Förflyttningar i de prioriterade fokusområdena som beskrivs i region- och nämndplaner skapar bättre förutsättningar för ekonomi, tillgänglighet och kompetensförsörjning på både kort och lång sikt.

Åtgärderna som beslutades var att öka skatteintäkterna, fortsätta det systematiska arbetet inom respektive förvaltning med att minska större kostnadsposter, mål och uppföljning av nettokostnadsutvecklingen på styrelse- och nämndnivå och fortsätta stärka vår ledning och styrning i syfte att öka takten på verksamhetsutveckling och måluppfyllelse.

Efter det första halvåret 2026 kan konstateras att regionen fortsatt står inför betydande ekonomiska utmaningar. Inom regionen sker regelbunden uppföljning av den beslutade åtgärdsplanen för att synliggöra avvikelser mot planerat genomförande och bedöma behovet av nya eller justerade åtgärder.

Med stor sannolikhet kommer regionen att klara att återställa balanskravsresultatet då upphandlingen av ytterligare en kapitalförvaltare kommer att innebära att fonder realiseras med vinst.

- Utveckla uppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål. Säkerställ att styrelsen har tillräckliga underlag för att följa upp och göra tillförlitliga bedömningar av resultaten för verksamhetsmålen. Styrelsen behöver också säkerställa att redovisningen i årsredovisningen ger rimliga förutsättningar att verifiera styrelsens bedömningar.

Regionstyrelsen delar flera av revisionens synpunkter kring uppföljningen av verksamhetsmålen. Regionstyrelsen kan förstå revisionens perspektiv att verksamhetsmålen är svaga, även om resultaten är en förbättring jämfört med 2024.

Revisionen lyfter att styrelsen har utvecklat och nyanserat sin bedömning samtidigt som det fortfarande finns brister i underlagen och regionstyrelsen har också tydligare redovisat respektive nämnds resultat. Revisionen menar att indikatorerna i viss utsträckning mäter aktiviteter i stället för resultat och det är eftersom många av de delmål som har beslutats av nämnderna handlar om någon form av mer konkret utvecklingsaktivitet. Det kan då vara lämpligare med indikatorer som återspeglar det, men en konsekvens blir att resultaten blir mer svåra att verifiera och det kan behöva beaktas mer i framtiden. Ett arbete för att göra indikatorernas roll i bedömningen av målen tydligare startade under 2025. Under våren 2026 pågår revidering av checklistan som används när indikatorer tas fram. Arbetet fortsätter under

2026-08-12

hösten 2026 och framåt. Detta innefattar att förankra dokumentet genom dialog samt att vidareutveckla det så att det kan fungera som stöd såväl inom förvaltningarna, som i uppföljningen av regionmålen.

Revisionen lyfter att styrelsen i hög grad har fångat fullmäktiges intentioner med målen, som de är beskrivna i regionplanen, samtidigt som det finns undantag och styrelsens redovisning främst består av beskrivande slutsatser. Regionstyrelsen delar den bilden, och förklaringen till att det skiljer sig består främst i att redovisningen utgår från de delmål som nämnderna har antagit utifrån regionplanens mål, snarare än de intentioner som finns i regionplanen. Regionstyrelsen ska fortsätta utveckla redovisningen av verksamhetsmålen och se om det går att tydligare kvantifiera resultaten i framtiden. Det pågående arbetet med stöd kring utformning av indikatorer förväntas även ge effekter på uppföljningen av fullmäktiges intentioner med regionmålen.

I det gemensamma SUSSA arbetet har det identifierats två omfattande förbättringspaket som drivs under 2026 och in på 2027 i syfte att förbättra prestanda och användarvänlighet. Parallellt pågår åtgärder för att kvalitetssäkra data för korrekt uppföljning och rapportering.